NOTA DE FUNDAMENTARE

la proiectul de Lege pentru modificarea unor acte normative

(*declararea utilității publice de interes național a lucrărilor de construcție, reabilitare, modernizare și extindere a drumurilor publice naționale)*

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ

Proiectul legii a fost elaborat de către Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale.

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ

2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ.

Proiectul de lege are ca obiect modificarea Legii nr. 136/2020 privind declararea utilității publice de interes național a lucrărilor de reabilitare, modernizare și extindere a unor drumuri naționale, a Legii nr. 204/2024 privind declararea utilității publice de interes național a lucrărilor de construcție, reabilitare, modernizare și extindere a unor drumuri publice naționale și a Legii nr. 18/2025 privind declararea utilității publice de interes național a lucrărilor de construcție, reabilitare, modernizare și extindere a unor drumuri publice naționale, inclusiv a punctelor de trecere a frontierei de stat cu infrastructurile conexe.

Sursa proiectului o constituie impedimentele de ordin juridic, cadastral și administrativ identificate de Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale și de S.A. „Administrația Națională a Drumurilor” în procesul desfășurării procedurilor de expropriere și al executării lucrărilor conexe necesare realizării obiectivelor de infrastructură rutieră declarate de utilitate publică de interes național prin legile menționate. Proiectul este promovat concomitent cu proiectul de lege cu privire la declararea utilității publice de interes național a lucrărilor de construcție a drumului național R7 „R14 – Drochia – Costești – frontiera cu România” (sectorul de ocolire a orașului Drochia) (număr de înregistrare în E-Legiferare: 3070), astfel încât mecanismele speciale propuse să fie identice pentru toate obiectivele rutiere declarate de utilitate publică de interes național.

Totodată, proiectul prevede excluderea din Legea nr. 136/2020 a sectoarelor de drum M1 (km 85 – km 104) și R1 (km 103 – km 104) și a localităților aferente, întrucât lucrările pe aceste sectoare au fost declarate de utilitate publică de interes național prin Legea nr. 18/2025, menținerea lor în ambele acte constituind o dublă reglementare a aceluiași obiect.

2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative.

Prin adoptarea Legii nr. 204/2024 și a Legii nr. 18/2025, Parlamentul Republicii Moldova a declarat de utilitate publică de interes național lucrările de construcție, reabilitare, modernizare și extindere a unor drumuri publice naționale, inclusiv a punctelor de trecere a frontierei de stat cu infrastructurile conexe, creând astfel temeiul juridic pentru desfășurarea procedurilor de expropriere a bunurilor imobile și a drepturilor patrimoniale necesare realizării acestor obiective. Cu toate acestea, experiența acumulată în procesul implementării proiectelor respective a evidențiat existența unor impedimente de ordin juridic, cadastral și administrativ, care îngreunează desfășurarea procedurilor de expropriere și executarea lucrărilor necesare pregătirii amplasamentelor pentru realizarea investițiilor.

Cadrul juridic general în materia exproprierii este stabilit prin Legea exproprierii pentru cauză de utilitate publică nr. 488/1999. Totodată, realizarea procedurilor de expropriere presupune aplicarea concomitentă a mai multor acte normative, inclusiv a Legii nr. 121/2007 privind administrarea și deetatizarea proprietății publice, Legii nr. 523/1999 cu privire la proprietatea publică a unităților administrativ-teritoriale, Legii nr. 29/2018 privind delimitarea proprietății publice, Legii cadastrului bunurilor imobile nr. 1543/1998, Legii nr. 354/2004 cu privire la

formarea bunurilor imobile, precum și a Codului funciar nr. 22/2024, a Codului silvic nr. 69/2024 și a Codului urbanismului și construcțiilor nr. 434/2023.

Deși actele normative menționate reglementează procedurile generale aplicabile în domeniile respective, acestea nu conțin mecanisme speciale, suficient de corelate, care să țină cont de particularitățile executării complexului de lucrări cadastrale și administrative necesare realizării obiectivelor declarate de utilitate publică de interes național.

O primă categorie de dificultăți vizează delimitarea terenurilor proprietate publică afectate de lucrările declarate de utilitate publică de interes național. În cazul acestor terenuri, realizarea obiectivelor de infrastructură presupune transmiterea cu titlu gratuit a dreptului de proprietate către stat, precum și schimbarea ulterioară a destinației terenurilor, în condițiile regimului juridic special aplicabil, fără suportarea plăților aferente scoaterii acestora din circuitul agricol sau din fondul forestier. Cu toate acestea, cadrul normativ general privind delimitarea proprietății publice presupune identificarea și delimitarea întregului bun imobil, inclusiv a suprafețelor care nu sunt afectate de lucrările de utilitate publică. Aplicarea acestei proceduri în cazul proiectelor de infrastructură rutieră generează cheltuieli suplimentare pentru executarea lucrărilor cadastrale asupra unor suprafețe care depășesc necesitățile proiectului, fără ca acestea să fie justificate de scopul exproprierii.

Prin urmare, în situațiile în care numai o porțiune a terenului proprietate publică este afectată de coridorul de expropriere, obligativitatea delimitării prealabile a întregului bun imobil determină utilizarea unor resurse financiare și administrative disproporționate în raport cu suprafața efectiv necesară realizării obiectivului. Această situație evidențiază necesitatea instituirii unor reglementări speciale, care să permită delimitarea și individualizarea suprafețelor strict necesare lucrărilor declarate de utilitate publică, fără condiționarea acestora de executarea lucrărilor cadastrale asupra întregului bun imobil. Totodată, competențele de inițiere, aprobare și executare a lucrărilor de delimitare aparțin unor autorități publice distincte, ceea ce limitează posibilitatea expropriatorului de a asigura realizarea acestora în termene corelate cu implementarea proiectului.

O altă categorie de dificultăți este determinată de existența erorilor și neconcordanțelor în documentația cadastrală, care împiedică identificarea exactă și formarea bunurilor imobile necesare realizării lucrărilor de utilitate publică. Cadrul normativ aplicabil, în special Regulamentul privind modul de corectare a erorilor comise în procesul atribuirii în proprietate a terenurilor, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 437/2019, reglementează executarea lucrărilor de corectare a erorilor în cadrul Programului de stat, precum și în afara acestuia, însă stabilește condiții și competențe de inițiere care nu sunt adaptate particularităților procedurii de expropriere. În special, reglementările privind inițierea lucrărilor de corectare a erorilor atribuie această competență autorităților administrației publice locale, fără a prevedea expres posibilitatea inițierii unor asemenea lucrări de către expropriator, în scopul realizării obiectivelor declarate de utilitate publică. Prin urmare, lipsa unor reglementări speciale care să permită expropriatorului inițierea și finanțarea lucrărilor de corectare a erorilor cadastrale, în limitele necesare realizării obiectivului de utilitate publică, constituie un impediment în executarea complexului de lucrări cadastrale aferente procedurii de expropriere.

De asemenea, aplicarea regulilor generale privind formarea bunurilor imobile poate crea impedimente în situațiile în care bunul inițial nu este înregistrat în Registrul bunurilor imobile, există neconcordanțe între situația juridică și cea constatată în teren sau sunt necesare acordurile titularilor cu ale căror drepturi este grevat bunul imobil și/sau al proprietarilor bunurilor imobile adiacente care pot fi lezați în drepturi la formarea bunurilor imobile afectate. Aceste condiții împiedică formarea prin separare a porțiunilor de teren necesare exproprierii.

O problemă distinctă vizează transmiterea bunurilor imobile proprietate publică afectate de realizarea obiectivelor de infrastructură rutieră. Legile nr. 204/2024 și nr. 18/2025 includ

bunurile unităților administrativ-teritoriale printre obiectele exproprierii, iar art. 1 din Legea nr. 488/1999 califică transferul către stat al bunurilor proprietate publică ale unităților administrativ-teritoriale, în scopul efectuării lucrărilor de utilitate publică, drept expropriere, cu dreaptă și prealabilă despăgubire, ceea ce presupune evaluarea și despăgubirea unor bunuri care rămân în proprietate publică și sunt afectate aceluiași interes public. În același timp, procedura generală de transmitere a bunurilor între titularii proprietății publice (art. 8 alin. (3) din Legea nr. 523/1999 cu privire la proprietatea publică a unităților administrativ-teritoriale; art. 14 alin. (7) din Legea nr. 121/2007 și Regulamentul aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 901/2015) presupune propunerea Guvernului, formalități și acte administrative distincte (comisii de transmitere, acte de predare-primire), a căror parcurgere pentru fiecare bun în parte prelungește procesul de punere la dispoziție a terenurilor necesare realizării investițiilor. La aceasta se adaugă o dificultate practică: actele de predare-primire presupun indicarea valorii de bilanț a bunului transmis, însă terenurile proprietate publică ale unităților administrativ-teritoriale nu sunt, de regulă, reflectate cu o valoare în evidența contabilă a acestora, iar în procesul de delimitare a proprietății publice ele se înregistrează în Registrul bunurilor imobile fără indicarea valorii, astfel încât întocmirea actelor de transmitere devine dificilă sau imposibilă.

Legile nr. 204/2024 și nr. 18/2025 nu reglementează nici regimul terenurilor proprietate publică necesare doar pe durata executării lucrărilor (organizarea de șantier, drumuri tehnologice, extragerea rocilor), nici schimbarea categoriei de destinație și retragerea terenurilor din circuitul agricol sau din fondul forestier, pentru care Codul funciar nr. 22/2024 și Codul silvic nr. 69/2024 prevăd proceduri generale (demersuri individuale ale fiecărui deținător, studiu pedologic, conformitate cu documentația de urbanism, compensarea cu terenuri echivalente, termenul de doi ani pentru retragerea temporară) incompatibile cu caracterul unitar al unui coridor de lucrări de interes național; în plus, art. 20 alin. (2) din Codul silvic nu include construcția drumurilor printre cazurile admise de retragere a terenurilor din fondul forestier.

În consecință, deficiențele constatate nu derivă din absența reglementărilor generale aplicabile acestor domenii, ci din lipsa unor dispoziții speciale care să țină cont de particularitățile juridice și tehnice ale lucrărilor executate în scopul exproprierii pentru realizarea obiectivelor de utilitate publică de interes național. Menținerea cadrului normativ actual, fără instituirea unor mecanisme adaptate acestor particularități, poate conduce la aplicarea unor proceduri succesive, insuficient coordonate, la prelungirea termenelor de realizare a lucrărilor cadastrale și la întârzierea implementării proiectelor de infrastructură rutieră. Astfel, intervenția legislativă este determinată de necesitatea înlăturării deficiențelor normative identificate în aplicarea procedurilor cadastrale și administrative conexe exproprierii, prin instituirea, în Legea nr. 204/2024 și în Legea nr. 18/2025, a unor mecanisme speciale identice celor propuse prin proiectul de lege cu privire la declararea utilității publice de interes național a lucrărilor de construcție a drumului național R7 (sectorul de ocolire a orașului Drochia), astfel încât toate obiectivele rutiere declarate de utilitate publică de interes național să beneficieze de un regim juridic unitar.

Reglementarea acestor particularități este necesară pentru asigurarea unui cadru juridic coerent și funcțional, care să permită realizarea obiectivelor de infrastructură rutieră declarate de utilitate publică de interes național, cu respectarea dreptului de proprietate și a garanțiilor prevăzute de legislația privind exproprierea.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Proiectul de lege urmărește perfecționarea cadrului normativ aplicabil lucrărilor de infrastructură rutieră declarate de utilitate publică de interes național prin Legile nr. 204/2024 și nr. 18/2025, prin instituirea unor reglementări speciale destinate înlăturării impedimentelor

identificate în procesul desfășurării procedurilor de expropriere și al executării lucrărilor cadastrale și administrative conexe, precum și actualizarea Legii nr. 136/2020.

Soluțiile propuse sunt orientate spre clarificarea competențelor expropriatorului, simplificarea procedurilor de transmitere și delimitare a terenurilor proprietate publică, asigurarea executării lucrărilor de corectare a erorilor cadastrale și de formare a bunurilor imobile, precum și corelarea etapelor pregătitoare cu executarea lucrărilor de infrastructură.

În acest scop, proiectul de lege propune următoarele soluții legislative:

1. Precizarea obiectelor exproprierii

Art. 2 din Legea nr. 204/2024 și din Legea nr. 18/2025 se modifică prin substituire și completare: obiecte ale exproprierii sunt bunurile imobile afectate, indiferent de tipul de proprietate (se exclude calificativul „proprietate privată și cele aflate în proprietatea unităților administrativ-teritoriale"), identificate prin contrapunerea datelor din cadastrul bunurilor imobile cu documentația tehnico-economică și de proiect; articolul se completează cu dreptul de folosință asupra bunurilor imobile, necesar pe perioada executării lucrărilor – singurul drept, în afara dreptului de proprietate, admis ca obiect al exproprierii de art. 2 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 488/1999. Menținerea bunurilor unităților administrativ-teritoriale printre obiectele exproprierii asigură aplicarea regimului general, cu despăgubire, atunci când autoritatea locală nu își dă acordul pentru transmiterea lor cu titlu gratuit potrivit art. 3^2. Tehnica substituirii și completării în final a fost preferată redării integrale a articolului, pentru a nu afecta structura acestuia și trimiterile existente la art. 2 din legile respective și din hotărârile Guvernului adoptate în aplicarea lor.

2. Desemnarea expropriatorului

Art. 3 din ambele legi se expune în redacție nouă: Guvernul, în numele statului, prin intermediul Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, întreprinde măsurile necesare pentru exproprierea obiectelor prevăzute la art. 2, precum și pentru transmiterea bunurilor imobile proprietate publică în condițiile art. 3^2. Prin art. 3^1, nou, S.A. „Administrația Națională a Drumurilor" se desemnează în calitate de expropriator, în temeiul art. 4 din Legea nr. 488/1999, potrivit căruia statul își exercită calitatea de expropriator pentru lucrările de interes național prin organele sale abilitate sau prin persoane special desemnate conform legii. Rezultă o împărțire clară a rolurilor: ministerul – titular al dreptului de administrare asupra bunurilor transmise, în calitate de administrator al drumurilor publice naționale potrivit Legii drumurilor nr. 509/1995; S.A. „Administrația Națională a Drumurilor" – expropriatorul care îndeplinește actele procedurii de expropriere, execută lucrările cadastrale, solicită înregistrările și folosește temporar terenurile necesare organizării de șantier.

3. Instituirea unui mecanism special de transmitere a bunurilor imobile proprietate publică (art. 3^2)

Proiectul propune transmiterea cu titlu gratuit, la solicitarea Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, a bunurilor imobile proprietate publică (terenuri și construcții) afectate permanent de lucrările declarate de utilitate publică de interes național: bunurile statului – în administrarea ministerului, prin hotărâre a Guvernului; bunurile unităților administrativ-teritoriale – în proprietatea publică a statului și în administrarea ministerului, cu acordul autorității administrației publice locale, exprimat prin decizie. Dreptul de administrare se înregistrează pe numele ministerului, în calitatea acestuia de administrator al drumurilor publice naționale și al terenurilor aferente, potrivit Legii drumurilor nr. 509/1995. Mecanismul nu se îndepărtează de dreptul comun: el reia forma de transmitere prevăzută de art. 8 alin. (3) din Legea nr. 523/1999 (decizia consiliului) și de art. 14 alin. (2) lit. b) din Legea nr. 436/2006 privind administrația publică locală, cu trei adaptări justificate de declararea utilității publice de interes național. Prima – gratuitatea: întrucât art. 1 din Legea nr. 488/1999 califică transferul către stat al bunurilor

proprietate publică ale unităților administrativ-teritoriale, în scopul efectuării lucrărilor de utilitate publică, drept expropriere cu despăgubire, proiectul derogă expres de la această normă; derogarea este justificată de faptul că bunurile rămân în proprietate publică și sunt afectate aceluiași interes public, drumul național fiind, potrivit legii, proprietate publică a statului, iar transmiterea între titularii proprietății publice neconstituind o privare de proprietate, ci o realocare în cadrul proprietății publice pentru realizarea unui obiectiv de interes național. A doua – inițiativa: transmiterea se efectuează la solicitarea ministerului, nu „la propunerea Guvernului", cum prevede art. 8 alin. (3) din Legea nr. 523/1999, ceea ce evită adoptarea unei hotărâri a Guvernului prealabile pentru fiecare bun. A treia – efectul direct: decizia autorității administrației publice locale și hotărârea Guvernului constituie temei pentru înregistrarea drepturilor în Registrul bunurilor imobile, fără întocmirea actelor de predare-primire sau a altor acte de transmitere prevăzute de procedura stabilită în temeiul art. 14 alin. (7) din Legea nr. 121/2007. Această soluție răspunde și unei dificultăți practice: actele de predare-primire presupun indicarea valorii de bilanț a bunului, pe care autoritățile locale nu o dețin în evidența contabilă pentru terenuri, acestea fiind înregistrate în Registrul bunurilor imobile, în urma delimitării, fără valoare; în lipsa unei metodologii de evaluare în acest scop, întocmirea actelor de transmitere ar bloca procedura fără a aduce vreo garanție suplimentară. Autonomia locală este pe deplin respectată: bunul unității administrativ-teritoriale se transmite numai cu acordul autorității sale deliberative (art. 109 și art. 127 alin. (3) din Constituția Republicii Moldova; art. 4 alin. (6) din Carta europeană a autonomiei locale), iar în lipsa acordului rămâne aplicabil regimul general al exproprierii, cu despăgubire. Autoritatea administrației publice locale se pronunță asupra solicitării ministerului în termen de 30 de zile lucrătoare. Bunurile unităților administrativ-teritoriale rămân obiecte ale exproprierii potrivit art. 2, astfel încât, în lipsa acordului, se aplică regimul general al Legii nr. 488/1999. Pentru bunurile proprietate publică necesare doar pe durata executării lucrărilor (organizarea de șantier, drumuri tehnologice, extragerea rocilor), proiectul nu prevede transferul dreptului de proprietate, care ar fi disproporționat și ar impune ulterior o nouă procedură de retransmitere, ci darea lor în folosință gratuită expropriatorului, ca executant al lucrărilor, cu acordul autorității care le are în administrare sau, după caz, al autorității administrației publice locale, fără înregistrarea dreptului de folosință în Registrul bunurilor imobile, cu obligația readucerii în starea anterioară și a restituirii la finalizarea lucrărilor.

Necesitatea acestei reglementări este determinată de dificultățile întâmpinate în aplicarea procedurii generale, inclusiv de lipsa unei metodologii clare de determinare a valorii terenurilor proprietate publică propuse spre transmitere și de lipsa acestei valori în evidența contabilă a autorităților locale, de necesitatea evaluării și despăgubirii unor bunuri care rămân în proprietate publică, precum și de etapele administrative suplimentare și actele distincte pe care le presupune cadrul normativ general, ceea ce prelungește procesul de punere la dispoziție a terenurilor necesare realizării obiectivelor de infrastructură de interes național.

Pentru procedurile de expropriere a bunurilor unităților administrativ-teritoriale aflate în curs la data intrării în vigoare a legii, proiectul prevede, la Art. IV alin. (2), că bunurile respective pot fi transmise în condițiile art. 3^2, cu acordul autorității administrației publice locale; în lipsa acordului, procedura de expropriere continuă potrivit regimului general, astfel încât norma tranzitorie nu lasă fără temei nicio procedură în curs și nu impune autorităților locale o soluție.

Soluția propusă urmărește simplificarea procedurii și asigurarea unui mecanism juridic funcțional, cu respectarea competențelor autorităților administrației publice locale asupra patrimoniului propriu, pentru punerea la dispoziție a bunurilor proprietate publică necesare realizării lucrărilor declarate de utilitate publică de interes național.

4. Reglementarea unui mecanism special de delimitare a terenurilor proprietate publică (art. 3^3 lit. a) și b))

Se propune instituirea unor derogări de la cadrul normativ general privind delimitarea proprietății publice, prin atribuirea expropriatorului a competențelor de inițiere și executare a lucrărilor de delimitare, precum și de coordonare și aprobare a rezultatelor acestora, pentru terenurile afectate de lucrările declarate de utilitate publică. Totodată, în cazul afectării parțiale a unui teren proprietate publică nedelimitat și neînregistrat, proiectul permite delimitarea exclusiv a suprafeței necesare realizării obiectivului, fără condiționarea acesteia de delimitarea și înregistrarea prealabilă a întregului bun imobil.

Această soluție urmărește limitarea volumului lucrărilor cadastrale la suprafețele efectiv necesare exproprierii, evitarea cheltuielilor nejustificate pentru delimitarea unor terenuri care nu sunt afectate de proiect și asigurarea utilizării eficiente a resurselor financiare publice

.

5. Instituirea unor reglementări speciale privind corectarea erorilor cadastrale (art. 3^3 lit. c))

Proiectul propune instituirea unor reglementări speciale care să permită expropriatorului inițierea și asigurarea executării lucrărilor de corectare a erorilor cadastrale, în afara Programului de stat aprobat de Guvern, în scopul identificării și formării bunurilor imobile afectate de lucrările declarate de utilitate publică de interes național.

Necesitatea acestei reglementări rezultă din particularitățile cadrului normativ general, care, deși permite executarea lucrărilor de corectare a erorilor și în afara Programului de stat, stabilește competențe și condiții de inițiere care nu sunt adaptate procedurii de expropriere. În special, Regulamentul aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 437/2019 nu prevede expres competența expropriatorului de a iniția lucrările de corectare a erorilor necesare realizării obiectivelor de utilitate publică, ceea ce condiționează executarea acestora de intervenția altor autorități.

Totodată, în cazul erorilor provenite din proiectele de organizare a teritoriului, proiectul prevede posibilitatea executării lucrărilor de corectare în limitele conturului proiectului de organizare a teritoriului din care fac parte terenurile afectate, în măsura necesară remedierii erorilor și executării lucrărilor cadastrale aferente exproprierii. Această reglementare ține cont de particularitățile tehnice ale proiectelor de organizare a teritoriului, în cadrul cărora poziționarea terenurilor este interdependentă, iar corectarea individuală a unui singur bun imobil nu este întotdeauna posibilă.

Soluțiile propuse urmăresc eliminarea impedimentelor determinate de limitarea competențelor de inițiere a lucrărilor de corectare a erorilor, asigurarea remedierii neconcordanțelor cadastrale care împiedică identificarea exactă a obiectului exproprierii și crearea unui mecanism adaptat particularităților lucrărilor declarate de utilitate publică de interes național.

6. Reglementarea unor condiții speciale privind formarea bunurilor imobile (art. 3^3 lit. d)–g))

Se propune instituirea unor derogări de la regulile generale privind formarea bunurilor imobile, care să permită formarea prin separare a porțiunilor de teren afectate de lucrările de utilitate publică, inclusiv în situațiile în care bunul inițial nu este înregistrat corespunzător în Registrul bunurilor imobile sau lipsesc actele doveditoare ale dreptului de proprietate.

În asemenea cazuri, identificarea hotarelor și individualizarea suprafeței afectate vor putea fi realizate în baza măsurătorilor cadastrale, cu luarea în considerare a posesiei de fapt și întocmirea documentației cadastrale corespunzătoare.

Totodată, proiectul prevede executarea lucrărilor cadastrale fără condiționarea acestora de obținerea acordurilor prevăzute de legislația generală privind formarea bunurilor imobile, precum

și posibilitatea inițierii și aprobării de către expropriator a formării prin separare a bunurilor proprietate publică, cu informarea prealabilă a autorității care are bunul în proprietate sau în administrare.

Aceste reglementări urmăresc asigurarea identificării și individualizării bunurilor necesare exproprierii, fără condiționarea executării lucrărilor cadastrale de soluționarea prealabilă a tuturor aspectelor juridice aferente bunului imobil inițial, cu menținerea garanțiilor privind stabilirea titularilor drepturilor și acordarea despăgubirilor.

7. Reglementarea schimbării destinației și a retragerii terenurilor din circuitul agricol sau din fondul forestier (art. 3^4)

Proiectul prevede instituirea unui mecanism special de retragere definitivă sau temporară din circuitul agricol ori din fondul forestier a terenurilor necesare realizării lucrărilor declarate de utilitate publică de interes național, prin derogare de la procedura generală de schimbare a destinației terenurilor prevăzută de Codul funciar nr. 22/2024 (art. 58 alin. (1) lit. b) și c) și art. 59 – demersuri individuale ale fiecărui deținător, cu studiu pedologic și celelalte documente anexe; art. 61 alin. (1), (6) și (8) – competența partajată, termenul maxim de doi ani și procedura departamentală de retragere temporară), de la condiția conformității cu documentația de amenajare a teritoriului și de urbanism aprobată, prevăzută de art. 77 alin. (2) din Codul urbanismului și construcțiilor nr. 434/2023, și de la condițiile de retragere a terenurilor din fondul forestier prevăzute de Codul silvic nr. 69/2024 (art. 20 alin. (2), art. 67 alin. (2) și art. 68 alin. (1) și (2)), care nu includ construcția drumurilor printre cazurile de retragere admise și condiționează retragerea de compensarea cu terenuri echivalente. Schimbarea categoriei de destinație și retragerea terenurilor se aprobă de către Guvern. Soluția propusă urmărește corelarea regimului juridic al terenurilor cu destinația acestora pentru realizarea infrastructurii rutiere și evitarea parcurgerii unor proceduri administrative succesive, în condițiile în care necesitatea afectării terenurilor rezultă din obiectivul declarat de utilitate publică.

8. Asigurarea înregistrării drepturilor și a modificărilor cadastrale (art. 3^5)

Se propune reglementarea expresă a înregistrării, la cererea expropriatorului, a bunurilor imobile delimitate sau formate prin separare, a modificărilor cadastrale rezultate din executarea lucrărilor de corectare a erorilor, precum și a drepturilor dobândite în urma exproprierii și a transmiterii bunurilor imobile proprietate publică, în baza, după caz, a documentației cadastrale, a deciziei de expropriere sau a actelor de transmitere a bunurilor proprietate publică prevăzute la art. 3^2 alin. (1) (decizia autorității administrației publice locale, hotărârea Guvernului). Prin norma propusă se urmărește asigurarea continuității procesului de identificare, formare și înregistrare a bunurilor imobile afectate, precum și crearea condițiilor necesare înregistrării drepturilor dobândite în cadrul procedurii de expropriere.

9. Executarea lucrărilor de exploatare a masei lemnoase și de tăiere a plantațiilor (art. 3^6)

Pentru terenurile afectate pe care sunt amplasate vegetație forestieră sau plantații perene, proiectul stabilește cine execută lucrările de tăiere: instituția responsabilă pentru silvicultură și cinegetică – pe terenurile din fondul forestier proprietate publică a statului, în temeiul art. 35 alin. (2) din Codul silvic nr. 69/2024, care permite expres tăierile în legătură cu construcția drumurilor pe terenurile de utilitate publică de interes național; executantul lucrărilor de construcție – pe celelalte terenuri, în baza autorizației pentru tăierea vegetației obținute în condițiile Legii regnului vegetal nr. 239/2007.

10. Modificarea Legii nr. 136/2020 și dispozițiile tranzitorii

Prin Art. I se exclud din Legea nr. 136/2020 sectoarele M1 (km 85 – km 104) și R1 (km 103 – km 104) și localitățile aferente, cuprinse în obiectivele declarate prin Legea nr. 18/2025,

pentru evitarea dublei reglementări. Prin Art. IV alin. (2) se instituie o normă tranzitorie potrivit căreia bunurile imobile proprietate publică ale unităților administrativ-teritoriale aflate în proceduri de expropriere nefinalizate prin transferul dreptului de proprietate pot fi transmise în condițiile art. 3^2, cu acordul autorității administrației publice locale; în lipsa acordului, procedura de expropriere continuă potrivit regimului general, astfel încât nicio procedură în curs nu rămâne fără temei.

În ansamblu, soluțiile legislative propuse urmăresc instituirea unui cadru juridic special, adaptat particularităților lucrărilor de infrastructură rutieră declarate de utilitate publică de interes național, prin corelarea procedurii de expropriere cu reglementările privind proprietatea publică, cadastrul bunurilor imobile, formarea terenurilor și executarea lucrărilor de construcție.

Reglementările propuse nu au drept scop substituirea procedurii generale de expropriere, ci asigurarea aplicării eficiente a acesteia, prin eliminarea impedimentelor juridice și administrative identificate în practică, reducerea duratei procedurilor și utilizarea rațională a resurselor publice, cu respectarea garanțiilor legale privind protecția dreptului de proprietate.

Consecutiv, în scopul realizării angajamentelor asumate ale Republicii Moldova privind sporirea mobilității prin sisteme de transport eficiente, durabile și sigure, care reprezintă unul din obiectivele Strategiei Naționale de Dezvoltare Moldova Europeană 2030, și eliminării blocajelor juridice și cadastrale în scopul asigurării realizării obiectivelor privind îmbunătățirea condițiilor de trai, obiective care pot fi atinse doar prin implementarea proiectelor de reabilitare, modernizare și construcție a drumurilor publice, proiectul de lege urmează să intre în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

În procesul elaborării proiectului a fost analizată posibilitatea realizării lucrărilor exclusiv în baza cadrului normativ general existent, fără instituirea unor norme speciale.

Această opțiune nu a fost considerată suficientă, întrucât ar presupune aplicarea succesivă și independentă a procedurilor prevăzute de Legea nr. 488/1999, Legea nr. 121/2007, Legea nr. 523/1999, Legea nr. 29/2018, Legea cadastrului bunurilor imobile nr. 1543/1998, Legea nr. 354/2004, Codul funciar nr. 22/2024, Codul silvic nr. 69/2024 și Codul urbanismului și construcțiilor nr. 434/2023.

Aplicarea exclusivă a mecanismelor generale ar menține necesitatea delimitării integrale a unor terenuri proprietate publică, inclusiv în cazurile în care proiectul afectează doar o porțiune redusă a acestora, adoptării unor acte distincte de către autoritățile publice pentru transmiterea fiecărui bun proprietate publică, soluționării prealabile a tuturor deficiențelor privind înregistrarea bunului inițial înainte de formarea porțiunii necesare exproprierii, condiționării unor lucrări cadastrale de acordul persoanelor vizate, așteptării finalizării unor proceduri administrative care nu afectează dreptul persoanei expropriate la despăgubire, parcurgerii succesive a procedurilor de schimbare a regimului juridic al terenurilor.

Aceste proceduri pot conduce la întârzieri nejustificate în realizarea proiectului, fără a oferi garanții suplimentare relevante titularilor drepturilor afectate.

A fost analizată și posibilitatea reglementării aspectelor respective prin acte normative subordonate legii. Această opțiune nu poate fi reținută, deoarece soluțiile necesare presupun derogări exprese de la acte legislative, acestea putând fi instituite numai printr-un act normativ de același nivel.

A fost analizată și opțiunea transmiterii bunurilor unităților administrativ-teritoriale prin simplul efect al legii, în temeiul unei hotărâri a Guvernului adoptate după consultarea autorităților locale, dar fără acordul acestora și fără despăgubire. Opțiunea nu a fost reținută, întrucât ar atinge gestiunea patrimoniului local garantată de art. 109 alin. (2) și art. 127 alin. (3) din Constituția

Republicii Moldova și ar putea fi contestată în raport cu art. 4 alin. (6) și art. 9 din Carta europeană a autonomiei locale. Soluția reținută – transmiterea cu titlu gratuit numai cu acordul autorității deliberative a unității administrativ-teritoriale, cu aplicarea regimului general al exproprierii în lipsa acordului – respectă integral competențele autorităților locale și nu se îndepărtează de mecanismul prevăzut de art. 8 alin. (3) din Legea nr. 523/1999.

În consecință, modificarea legilor speciale de declarare a utilității publice reprezintă soluția normativă adecvată pentru asigurarea unui mecanism coerent și proporțional de realizare a obiectivelor de interes național.

Subsecvent, menționăm că în cazul lipsei de intervenție, persistă riscul nerealizării în termen a obiectivelor privind îmbunătățirea condițiilor de trai, inclusiv sporirea mobilității prin sisteme de transport eficiente, durabile și sigure, adică a obiectivelor Strategiei Naționale de Dezvoltare Moldova Europeană 2030.

4. Analiza impactului de reglementare

4.1. Impactul asupra sectorului public

Proiectul va avea un impact pozitiv asupra autorităților și instituțiilor publice, care constă în reducerea numărului de proceduri administrative succesive necesare, clarificarea competențelor expropriatorului în materia delimitării și formării terenurilor afectate, și reducerea sarcinii administrative asupra autorităților administrației publice locale. Totodată, proiectul va facilita executarea mai rapidă a lucrărilor declarate de utilitate publică de interes național, prin scurtarea perioadei dintre declararea utilității publice și începerea lucrărilor.

Proiectul va implica o cooperare consolidată între Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, S.A. „Administrația Națională a Drumurilor", autoritățile administrației publice locale, autoritățile responsabile de administrarea terenurilor din fondul forestier și celelalte instituții competente.

4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative

Implementarea proiectului generează cheltuieli aferente achitării despăgubirilor pentru bunurile și drepturile expropriate, efectuării evaluării bunurilor imobile, delimitării proprietății publice, executării lucrărilor cadastrale de corectare a erorilor, formării prin separare a bunurilor imobile, elaborării planurilor geometrice și a altor documentații cadastrale, efectuării înregistrărilor necesare în Registrul bunurilor imobile.

Conform proiectului, plata despăgubirilor pentru expropriere, precum și cheltuielile pentru complexul de lucrări cadastrale, înregistrarea în Registrul bunurilor imobile și evaluarea bunurilor imobile se vor efectua din mijloacele financiare prevăzute în Fondul rutier.

Totodată, soluțiile propuse sunt de natură să reducă unele costuri administrative indirecte, prin evitarea executării lucrărilor cadastrale asupra unor suprafețe care nu sunt afectate de proiect, reducerea numărului de proceduri administrative paralele și diminuarea riscului de întârziere a lucrărilor de construcție. Cuantumul exact al cheltuielilor aferente despăgubirilor va fi determinat în cadrul procedurii de expropriere, în baza rapoartelor de evaluare și a suprafețelor efectiv afectate.

Succesiv, menționăm că cuantumul despăgubirilor urmează a fi determinate ulterior în procesul de realizare a măsurilor necesare implementării proiectului de Lege propus spre examinare. Valoarea medie estimativă a despăgubirilor, după caz, în dependență de amplasament, pentru terenurile proprietate privată, situate pe amplasamentul lucrărilor de construcție a drumurilor, vor constitui în mediu pentru 1 ar de teren cu modul de folosință-agricol/arabil circa 1360 lei, iar pentru 1 ar de teren cu modul de folosință-pentru construcții circa 4300 lei.

4.3. Impactul asupra sectorului privat

Impactul asupra sectorului privat vizează, în principal, proprietarii și titularii altor drepturi reale asupra bunurilor imobile afectate de amplasamentul proiectului.

Proiectul nu instituie restricții noi asupra bunurilor proprietate privată, iar garanțiile fundamentale aplicabile proprietății private rămân neatinse: potrivit art. 46 alin. (2) din Constituția Republicii Moldova și art. 1 și 16 din Legea nr. 488/1999, care rămân pe deplin aplicabile, lucrările de construcție pe terenurile proprietate privată nu vor putea fi executate anterior plății sau consemnării despăgubirii, emiterii deciziei de expropriere și transferului dreptului de proprietate către stat. Prin includerea dreptului de folosință printre obiectele exproprierii, titularii terenurilor afectate doar temporar vor fi despăgubiți pentru lipsa de folosință, fără a fi privați de dreptul de proprietate.

Prin accelerarea procedurilor cadastrale și clarificarea obiectului exproprierii, proiectul este de natură să reducă incertitudinea juridică și durata perioadei în care proprietarii sunt afectați de procedura de expropriere.

4.4. Impactul social

Proiectul are un impact social pozitiv, prin accelerarea realizării obiectivelor de infrastructură rutieră declarate de utilitate publică de interes național, cu efecte asupra siguranței circulației, conectivității teritoriale și condițiilor de transport pentru locuitorii localităților traversate. Măsurile de expropriere afectează un număr limitat de titulari de drepturi, cărora li se asigură despăgubirea dreaptă și prealabilă în condițiile Legii nr. 488/1999, inclusiv dreptul de a cere exproprierea terenului în întregime, potrivit art. 2 alin. (4) din legea menționată, atunci când partea rămasă nu mai poate fi utilizată potrivit destinației. Menținerea bunurilor unităților administrativ-teritoriale printre obiectele exproprierii, concomitent cu instituirea căii transmiterii cu titlu gratuit, nu afectează drepturile persoanelor fizice sau juridice.

4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal

Implementarea proiectului presupune prelucrarea unor date cu caracter personal aparținând proprietarilor și titularilor de drepturi asupra bunurilor afectate, inclusiv date necesare identificării titularilor, comunicării actelor procedurale, evaluării și achitării despăgubirilor, care urmează să fie efectuată de autoritățile și entitățile implicate numai în măsura necesară exercitării atribuțiilor legale și realizării procedurii de expropriere.

4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen

Prevederile proiectului au caracter neutru din perspectiva egalității de gen și se aplică în mod egal tuturor titularilor de drepturi asupra bunurilor afectate, indiferent de sex, gen sau alte criterii personale.

4.5. Impactul asupra mediului

Realizarea proiectului de infrastructură rutieră poate implica afectarea unor terenuri agricole, terenuri din fondul forestier, vegetație forestieră, plantații pomicole, viticole sau alte plantații perene. În acest sens, proiectul reglementează expres mecanismul de retragere definitivă sau temporară a terenurilor din circuitul agricol sau din fondul forestier și stabilește responsabilitățile privind executarea lucrărilor de tăiere a vegetației.

În cazul terenurilor din fondul forestier proprietate publică a statului, lucrările asupra masei lemnoase urmează a fi efectuate de instituția responsabilă pentru silvicultură și cinegetică, iar pentru terenurile proprietate publică ale unităților administrativ-teritoriale și terenurile proprietate privată, lucrările vor fi efectuate de executantul lucrărilor, în baza autorizațiilor prevăzute de legislație. Totodată, la construcția, reabilitarea, modernizarea și extinderea drumurilor naționale vor fi respectate prevederile cadrului normativ din domeniul mediului.

4.6. Alte impacturi și informații relevante

Nu este aplicabil

5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE

Nu este aplicabil

6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ

Proiectul de lege urmează a fi supus procedurilor de avizare, consultare publică și expertizare în condițiile Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative și ale legislației privind transparența în procesul decizional.

Având în vedere obiectul de reglementare și derogările propuse de la legislația privind exproprierea, proprietatea publică, delimitarea, cadastrul, formarea bunurilor imobile, urbanismul, regimul funciar și gestionarea fondului forestier, proiectul urmează a fi transmis spre avizare autorităților și instituțiilor cu competențe în domeniile respective.

Rezultatele avizării și consultării publice vor fi examinate și, după caz, integrate în proiect și în sinteza obiecțiilor și propunerilor.

Totodată, în scopul respectării prevederilor Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, anunțul privind inițierea elaborării proiectului și proiectul hotărârii de Guvern poate fi accesat pe portalul web oficial al Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale și pe portalul guvernamental particip.gov.md.
https://particip.gov.md/ro/document/stages/*/18516
https://midr.gov.md/ro/transparenta-decizionala/anunturi-de-initiere-a-politicilor
https://www.facebook.com/share/p/1HqwbJcSMw/
https://www.instagram.com/p/DebctL7FyRn/?utm_source=ig_web_copy_link&mdxt=MzRlOD

7. Concluziile expertizelor

Proiectul urmează a fi supus expertizelor obligatorii prevăzute de Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, iar rezultatele expertizelor vor fi reflectate în prezentul compartiment și în sinteza aferentă proiectului.

8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent

Proiectul reprezintă o lege de modificare a unor legi organice speciale, prin care acestea se completează cu norme speciale necesare implementării obiectivelor declarate de utilitate publică de interes național, prin substituire, completare și expunere în redacție nouă a următoarelor legi:

- La **Legea nr. 136/2020 privind declararea utilității publice de interes național a lucrărilor de reabilitare, modernizare și extindere a unor drumuri naționale –** se modifică aricolele 1 și 2.

- La **Legea nr. 204/2024 privind declararea utilității publice de interes național a lucrărilor de construcție, reabilitare, modernizare și extindere a unor drumuri publice naționale: –** se modifică aricolele 2 și 3. De asemenea se completează cu articolele 3^1 – 3^6.

- La **Legea nr. 18/2025 privind declararea utilității publice de interes național a lucrărilor de construcție, reabilitare, modernizare și extindere a unor drumuri publice naționale, inclusiv a punctelor de trecere a frontierei de stat cu infrastructurile conexe: –** se modifică aricolele 2 și 3. De asemenea se completează cu articolele 3^1 – 3^6.

Subsecvent, prin prezentul proiect de lege nu se modifică și nu se abrogă alte acte normative, fiind prevăzută integrarea acestuia în cadrul normativ existent în materia exproprierii pentru cauză de utilitate publică, administrării proprietății publice, cadastrului, delimitării și formării bunurilor imobile, regimului funciar și executării lucrărilor de infrastructură. Proiectul instituie derogări punctuale, aplicabile exclusiv bunurilor și procedurilor aferente lucrărilor declarate de utilitate publică prin legile prenotate.

9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ
Pentru punerea în aplicare a legii, vor fi realizate următoarele acțiuni de bază: • **Proceduri cadastrale:** Identificarea finală a bunurilor afectate, executarea lucrărilor cadastrale (delimitare parțială, corectarea erorilor, formarea prin separare) și actualizarea Registrului bunurilor imobile, care vor fi realizate de către S.A. „Administrația Națională a Drumurilor” în colaborare cu Agenția Geodezie, Cartografie și Cadastru. • **Acte administrative de transmitere:** Adoptarea deciziilor consiliilor locale privind transmiterea gratuită a terenurilor APL și aprobarea hotărârii de Guvern pentru transmiterea bunurilor statului și schimbarea destinației terenurilor, care vor fi realizate de către autoritățile administrației publice locale. • **Înregistrarea drepturilor:** Înregistrarea dreptului de proprietate a statului și de administrare al MIDR, care vor fi realizate de către S.A. „Administrația Națională a Drumurilor” în colaborare cu Agenția Geodezie, Cartografie și Cadastru. • **Exproprierea propriu-zisă:** Evaluarea bunurilor private afectate, notificarea proprietarilor, achitarea/consemnarea despăgubirilor juste și prealabile și emiterea deciziilor de expropriere, care vor fi realizate de către Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale și S.A. „Administrația Națională a Drumurilor”. • **Lucrări tehnice și de mediu:** Obținerea autorizațiilor de mediu pentru tăierea vegetației de pe coridorul de lucru și executarea defrișărilor, care vor fi realizate de către S.A. „Administrația Națională a Drumurilor”. Implementarea proiectului nu presupune instituirea unor structuri administrative noi, competențele urmând a fi exercitate de autoritățile și instituțiile existente, în limitele atribuțiilor stabilite de lege și de prevederile speciale ale proiectului.

Viceprim-ministru,
Ministru **Vladimir BOLEA**

Digitally signed by Bolea Vladimir
Date: 2026.11.05 16:59:11 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova
MOLDOVA EUROPEANĂ